

GEOLOGINS DAG

*Geologi är livet –
nu får alla andra
chansen att uppleva
det*

*Den 25 augusti
smäller det. Då går
den första*

*Geologins Dag
någonsin i Sverige
av stapeln – med
arrangemang över
hela landet. Vi är
inte blygsamma.*

*Geologins Dag är ett projekt med
ambitionen att visa världen (i alla fall
svenskarna) hur roligt – och viktigt –
geologi är. Geologins Dag ska komma
tillbaka, år efter år.*

*Syftet är att skapa en geologisk
grundsyn i samhället, att ge människor
ett minimum av geovetenskaplig
allmänbildning. Det saknas i Sverige
idag och en anledning kan vara att
ämnet är styvmoderligt behandlat i
grundskola och gymnasium.*

Vi som jobbar med Geologins Dag hoppas att dagen på sikt skall kunna bidra till att makthavare fattar klokare beslut och att fler unga söker sig till universitetens och högskolornas naturvetenskapliga och tekniska utbildningar. Därmed kan den svenska geovetenskapliga kompetensen upprätthållas och utvecklas. Och kanske blir våra amatörgeologiska föreningar översvämmade och till en folkrörelse med enorm attraktionskraft.

Initiativtagare till projektet är Nationalkommittén för Geologi inom Kungliga Vetenskapsakademien, vars ordförande är Naturhistoriska Riksmuseets (NRM) nyblivne forskningschef, Stefan Claesson, för geovetarsverige känd som professor i isotopgeologi på NRM.

Tanken är att alla som sysslar med geologi, amatörer såväl som experter, universitetsinstitutioner, museer, amatör- och fackföreningar, lärarorganisationer näringsliv, ska dra sitt strå till stacken. Alla bidrar med det de kan.

Marknadsföringen kommer att samordnas ifrån Naturhistoriska riksmuseet, NRM, i Stockholm. Faktum är att vi har NRM att tacka för att arbetet över huvud taget kunnat komma igång. Inom museet tyckte man att projektet passar väl in i kärnverksamheten. Den geovetenskapliga forskningen håller redan världsklass och nu arbetar man med att stärka den publika geologiska verksamheten. Inte minst genom att bygga den stora permanenta mineralutställning, som ska öppna i början av 2002. Det gjorde att museiledningen blev ännu mer intresserad av ett samarbete med Geologins Dag.

Sedan i juni 2000 huserar kansliet på fjärde våningen i museets södra flygel, den som vetter mot Vegamonumentet, i mineralogernas och isotopgeologernas korridor.

Här sitter jag. Jag heter Erika Ingvald och är berggrundsgeolog i botten med en fil lic från Uppsala universitet. Min avhandling handlade bland annat om hur sandstränder blir till fast berg. En process som är oerhört snabb och som sker aktivt i dag, i trakten av ekvatorn, jorden runt. I Japan hittade man incementerade Coca-colaf flaskor i före detta sandstränder, bara något tiotal år efter att de amerikanska soldaterna lämnat landet efter andra världskriget. Jag skrev om liknande processer i Brasilien – fast 250 miljoner år gamla. Efter licen uppfyllde jag en gammal dröm och utbildade mig till journalist. Så sammanlagt har jag sysslat med geologi i ett tiotal år och jobbat som journalist – med fokus på forskning – i fem. Det har blivit en och annan artikel med geovetenskaplig anknytning.

Och nu har jag förmånen att jobba med ett fantastiskt projekt, som samlar hela den geovetenskapliga världen till en gemensam högtid. Jag söker upp tänkbara intressenter och tipsar dem om att de kan delta. Jag arbetar tillsammans med museets marknadschef på att skaffa sponsorer och på att marknadsföra det hela. För målet är att Geologins Dag ska synas över hela Sve-

rige. Och gärna också i våra grannländer, även om vi inte siktar på att ”frälsa” hela Norden i år.

För övrigt har ju redan en del av våra grannar sin egen Geologins Dag. Och kanske också en något mer insiktsfull skola.

Med en svensk Geologins Dag kan alla vi som vet varför geologi är underbart, få chansen att visa det för omvärlden. Genom att låta människor uppleva geologi.

Det kan vara ett gyllene tillfälle att vaska guld, en hisnande färd ner i en gruva, ett slamrande besök hos en stenhuggande konstnär, en ljuv musikalisk upplevelse i Dalhalla, en stilla geologisk promenad i skogen hemma, en fasadgeologisk promenad i stan, dinosauriediskussioner i skolan, instruktörsledda herdestunder på varphögen, bullriga studiebesök i anrikningsanläggningar, föredrag, paneldebatter, utställningar, snabbkurser i mineral, bergarter och fossil, filmvisningar och mycket annat.

Allt är tillåtet. Bara fantasin sätter gränser.

Att geologi kan vara en oerhört njutningsfull sysselsättning vet i alla fall vi geologer och amatörgeologer.

Tänk att ta en kopp kaffe på klipporna vid havet en solig morgon i maj. Och veta att klipporna hamnat där för miljarder år sedan och veta hur de kom dit. Att förstå de processer som gör att kalkstenen ibland ser ut som fil med sylt, och de basiska gångarna som vidbrända prinskorvar på rad.

Och att veta att de här bergarterna ligger kvar nästa gång jag kommer dit. Så att jag kan visa dem för vem som helst. Fåglar flyger ju och blommor vissnar.

Att kunskaper i geologi dessutom är oerhört viktiga för vårt samhälle är lätt att inse. Om man tagit hänsyn till geologiska fakta hade man kunnat undvika - eller minska - skandalen på Hallandsås och katastroferna i Tuve och Vagnhärad.

Välutvecklade chiavennitkristaller, ca 2 millimeter, på en sen spricka i albitdominerad pegmatit från Utö i Stockholms södra skärgård, Sverige. Minerallet hittades ursprungligen nästan samtidigt i Norge och Italien. Sedan dess har man också funnit ovanligt välutvecklade chiavennitkristaller i Sverige.

Samling: L. Gustafsson, Foto: Erik Jonsson.

Listan kan göras oändlig. Det finns hur mycket som helst att lära sig. På Geologins dag har vi chansen!

Vill du veta mer?

www.geologinsdag.org

Erika Ingvald, samordnare
geologinsdag@nrm.se